

Faktaark om lokale treparter

Ministeriet for Grøn Trepert og KL har den 13. december 2024 indgået Rammeaftale om kommunernes opgaver i omlægningsindsatsen i medfør af Aftale om et Grønt Danmark og Aftale om Implementering af et Grønt Danmark. Dette faktaark uddyber elementer i aftalen.

Der etableres 23 lokale treparter, der bygger på de eksisterende vandoplandsstyregrupper (VOS'er), og vil bestå af nøgleaktører med en tæt forbindelse til de lokale behov og perspektiver.

Organisering i de lokale treparter

Deltagerkredsen i hver lokal trepart er:

- 1-2 repræsentanter for hver af kommunerne i oplandet
- 1-2 repræsentanter for lokale landbrugsorganisationer
- 1-2 repræsentanter for lokale naturorganisationer
- 1 repræsentant fra Naturstyrelsen

Omlægningsplanerne skal forankres i de respektive kommunalbestyrelser, og det anbefales derfor, at hver kommune udpeger mindst en politisk repræsentant til arbejdet i den lokale trepart. Repræsentanterne fra natur- og landbrugsorganisationerne udpeges centralt af Landbrug & Fødevarer og Danmarks Naturfredningsforenings hovedorganisationer. Repræsentanterne kan løbende samle input fra deres lokale netværk og sikre en bred forankring i deres bagland.

Den enkelte lokale trepart kan vælge at organisere sig i relevante arbejdsgrupper, f.eks. med tekniske arbejdsgrupper og politiske styregrupper for at sikre en bred forankring og en løbende politisk opmærksomhed på arbejdet. De lokale treparter samarbejder også via 10 tværkommunale samarbejder, der er dannet ifm. den faciliterende lavbundsindsats i 2024, for bl.a. at understøtte smidig videndeling og erfaringsudveksling.

Rolle og ansvar

Kommunerne i hver lokal trepart udpeger formands- og sekretariatskommuner, og der udpeges en kommunalpolitisk forperson. Formands- og sekretariatskommunen kan være samme kommune eller to forskellige kommuner. Formandskommunen har ansvar for at drive arbejdet i treparten, herunder at sikre den løbende fremdrift i trepartens arbejde. Sekretariatskommunen står for sekretariatsbetjening af de lokale treparter og tværgående koordinering. Den lokale trepart stiller med to repræsentanter til møder i Taskforce for Arealudtag, hvoraf den ene repræsenterer formanden for den lokale trepart.

Hver af de 23 lokale treparter planlægger og gennemfører en omlægningsplan indenfor den enkelte treparts geografiske område.

I it-systemet MARS opgøres effekten af omlægningsplanerne i 37 hydrologiske kystvandsgrupper. Kommunalbestyrelserne principvedtager ultimo 2025 de dele af omlægningsplanerne, der i MARS er registreret inden for egen kommunegrænse. Det er kommunerne, som er myndighed for arealanvendelse, hvorfor det er kommunerne, der i sidste ende er ansvarlige for de dele af omlægningsplanen, der ligger inden for egen kommunegrænse og for, at arbejde for kontinuerlig fremdrift i arealomlægningen. Derfor skal disse dele af omlægningsplanerne principvedtages i kommunalbestyrelserne ultimo 2025 i de kommuner, som omlægningsplanerne omfatter.

Parallelt med udarbejdelsen af omlægningsplanerne sker der, via MARS, en opgørelse af effekterne i Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø for at sikre, at omlægningsplanerne samlet kan opfylde kvælstofindsatsbehovet og målet for udtagning af kulstofrige lavbundsjord, samt hvordan omlægningsprojekter bidrager til mål om skovrejsning samt mere og sammenhængende natur.

Figur 1: De 23 lokale treparter dækker hele Danmark

Udtagningskonsulenterne

De lokale treparter skal have et meget tæt samarbejde med de lokale udtagningskonsulenter. Udtagningskonsulenterne skal styrke omlægningsindsatserne ved at arbejde for at sikre lodsejernes opbakning til og deltagelse i arealomlægningsprojekter.

Som led i den lokale forankring har udtagningskonsulenterne to forskellige roller. Dels at være den primære kontaktperson for lodsejerne i projekter, som lodsejerne selv kan søge tilskud til, herunder at fungere som lodsejernes ene indgang i forbindelse med søgning af tilskud og myndighedsgodkendelser. Dels at bidrage til facilitering af større udtagningsprojekter, hvor kommunerne eller Naturstyrelsen er projektejer. Udover at rådgive lodsejere i bl.a. ansøgningsprocessen indgår udtagningskonsulenterne i det lokale opsøgende arbejde med at øge kendskabet og interessen blandt lodsejere for at indgå i projekter og være bindeled mellem lodsejere, kommunerne, Naturstyrelsen og de lokale treparter i samarbejdet om den lokale omlægningsindsats.

Naturstyrelsen

Naturstyrelsen indgår i de lokale treparter som en vigtig aktør, der skal understøtte realiseringen af omlægningsindsatsen. Naturstyrelsen er i dag projektejer på mange af arealomlægningsindsatserne, og vil også have den rolle fremover. Det aftales i den lokale treparter, hvilke projekter hhv. Naturstyrelsen og kommunerne skal arbejde for som projektejer.

Snitflade til kystvandråd

Kommunerne har mulighed for at søge tilskud til at oprette og sekretariatsbetjene kystvandråd i oplande med et stort kvælstofindsatsbehov. Der findes 4 eksisterende kystvandråd, og kommunerne har mulighed for at søge om at oprette op til 14 nye kystvandråd. Samarbejdet med et eventuelt kystvandråd bør indgå i den lokale organisering, så man sikrer sig, at kystvandrådets rådgivende arbejde i form af analyser, forsøgsprojekter og lokal viden indgår i relevant omfang i den lokale treparts arbejde med omlægningsplaner og realisering af projekter. Kommunerne har ansvaret for kystvandrådene og leder møderne i rådene.

